Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине…
От де, люде, наша слава,
Слава України!
Без золота, без каменю,
Без хитрої мови,
А голосна та правдива,
Як Господа слово…
Тарас Шевченко

8 (423)
21 лютого 2013 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

НАШІ СВЯТА

СЛОВО – ВАРТОВИЙ НАЦІЇ

21 ЛЮТОГО ЛЮДСТВО ВІДЗНАЧАЄ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ. КОЖНА НАЦІЯ, КОЖНИЙ НАРОД ВШАНОВУЄ СВОЄ, БОГОМ ДАРОВАНЕ, СЛОВО. БО Ж СКАЗАНО В БІБЛІЇ: СПОКОНВІКУ БУЛО СЛОВО, А СЛОВО В БОГА БУЛО І БОГ БУЛО СЛОВО. ВОНО В БОГА БУЛО СПОКОНВІКУ…

(Чит. 2 стор.)

Івано-Франківське обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Молода «Просвіта» Івано-Франківщини
21 ЛЮТОГО 16.00
Народний дім «ПРОСВІТА»
ЗАПРОШУЄМО
на творчу зустріч молодої еліти краю у «Просвіті» з нагоди **Міжнародного дня рідної мови**

ПРЯМА МОВА

КАРДИНАЛ ЛЮБОМИР ГУЗАР:

ЧАСТО ЧУЄМО ДОКІР, ЩО МОЖНОВЛАДЦІ – ЗЛОДІЇ. НЕХАЙ ТАК. АЛЕ КОЖЕН ПОВИНЕН ЗАПИТАТИ: А ЩО ВІН ЗРОБИВ, ЩОБ ВЛАДА БУЛА ІНШОЮ, А КРАЇНА – ВІЛЬНОЮ? У ВСІХ СЕНСАХ ЦЬОГО СЛОВА: ВІЛЬНОЮ ВІД ЗЛОДІЇВ, ВІД БІДНОСТІ, ВІД ЗАБОБОНІВ, ВІД СТРАХУ, ВІД ЛЕГКОДУХОСТІ.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Лауреати – найдостойніші

Стали відомі імена лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка 2013 року в трьох номінаціях – «література», «театральне мистецтво» й «народне і декоративно-прикладне мистецтво».

У номінації «література» на премію претендували: Кость Москалець за книжку поезій «Мисливці на снігу», Петро Коробчук за поетичну збірку «Боса флейта», Наталка Околітенко за книжку «Рось-Марія», Геннадій Щипківський за роман-трилогію «Товтри» і Мирослав Дочинець за книжки «Вічник. Сповідь на перевалі духу», «Криничар. Діяріюш найбагатшого чоловіка Мукачівської домінії».

Премію ж у галузі літератури присудили Леонідові ГОРЛАЧУ за поетичну книжку «Знак розбитого ярма».

У номінації «театральне мистецтво» найвищу мистецьку відзнаку отримав режисер-постановник Дмитро БОГОМАЗОВ за вистави «Гамлет» В. Шекспіра в Одеському академічному музично-драматичному театрі ім. В. Василька; «Гості прийдуть опівночі» А. Міллера – у Київському академічному театрі драми та комедії на лівому березі Дніпра; «Щуролов» за О. Гріном – у Київському театрі «Вільна сцена».

Художникові Петру ПЕЧОРНОМУ присудили премію в номінації «народне і декоративно-прикладне мистецтво» за серію декоративних тарелей за мотивами творів Тараса Шевченка.

Шевченківська премія має дев'ять номінацій – «література», «літературознавство і мистецтвознавство», «публіцистика і журналістика», «кінематографія», «музичне мистецтво», «театральне мистецтво», «концертно-виконавське мистецтво», «народне і декоративно-прикладне мистецтво», «образотворче мистецтво».

Розмір кожної з них торік становив 260 тисяч гривень. Нагадаємо: в 2012 році лауреатами Шевченківської премії стали Петро Мідянка і Володимир Рутківський у номінації «література», Тетяна Кара-Васильєва («літературознавство і мистецтвознавство»), Віктор Степурко («музика»), Анатолій Криполап («образотворче мистецтво»).

Ідоли падуть

В Охтирці на Сумщині кілька десятків прихильників партії «Свобода» на чолі з нардепом Ігорем Мірошниченком зруйнували пам'ятник Леніну. Як повідомляє сайт МВС, депутат сам почепив трос, а далі з допомогою вантажівки споруду завалили. Міліція затримала учасників акції і доставила до Охтирського міськвідділу. За фактом події розпочали кримінальне провадження за статтею «хуліганство».

До армії готуйсь!

В Україні перехід до комплектування армії військовослужбовцями за контрактом трохи відкладається. Президент України В. Янукович зауважив, що для ефективної реалізації цього завдання влада має здійснити низку заходів щодо підвищення конкурентоспроможності військової служби. «Остаточне рішення про терміни переходу прийматиметься з урахуванням можливостей держави щодо виконання зазначених завдань», – сказав Глава держави.

Фільм про гуцулів дивиться Європа

43-хвилинний фільм про карпатський феномен, івано-франківський рок-вар'єте «Кораллі», культуру гуцулів та Карпати зняв франко-німецький телеканал «ARTE». Трансляція фільму відбулася на німецькому телебаченні.

Інвалідів працевлаштували

Торік за скеруванням центрів зайнятості області працевлаштували 429 осіб з обмеженими фізичними можливостями, 337 з яких – інваліди III групи, 89 – інваліди II групи і три особи – інваліди I групи.

За рахунок надання дотацій работодавцям із Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття працевлаштували 90 жителів Прикарпаття цієї категорії. 26 осіб з інвалідністю отримали одноразову виплату для організації підприємницької діяльності.

ПАМ'ЯТАЙМО

МОЛИТВА ПРОСВІТЯНИНА

Ми – нескорена нація,
ми – український народ.
Наша свобода – в любові до Бога
і до ближнього.
О, Господи, Ісусе Христе!
Наша заступнице, Мати Божа!
Благословіть і спрямуйте наші зусилля
на користь рідному народові.
Нехай слово Боже вказує нам шлях.
Хто має в душі світло й радість,
той піде з нами.

КЛЯТВА МОЛОДОГО ПРОСВІТЯНИНА

В ім'я Господа, в ім'я України
і в пам'ять полеглих Героїв!
Я присягаю і клянусь:
За волю матері-Вкраїни,
аби сіяла в цілім світі,
трудитись чесно до загину,
нести народові просвіту,
край боронить від сил ворожих.
В цім поможи, ласкавий Боже!

ЗНАЙ НАШИХ

НА ВСІХ ДИСТАНЦІЯХ – ЗОЛОТИЙ

У столиці відбувся відкритий чемпіонат Києва з легкої атлетики серед ветеранів (осіб старших 30 років).

У змаганнях взяли участь спортсмени з усіх куточків України. Наш просвітянин, заступник голови осередку «Світовид» Василь Кричун став п'ятиразовим чемпіоном Києва, вигравши біг на 200, 400, 800, 1500, 3000 м. Щоправда, був другим у спортивній ходьбі на 3 км.

Наш кор.

АНОНС

ПРИУРОЧЕНЕ РІЧНИЦІ ХРЕЩЕННЯ

Освячення головного храму УГКЦ у Києві відбудеться під час Міжнародної всецерковної прощі до патріаршого собору Воскресіння Христового, яка приурочена до 1025-річчя хрещення Русі-України. Коментуючи ці сподівання, Глава УГКЦ блаженніший Святослав сказав: «До Києва прибудуть паломники з усього світу, щоб відсвяткувати хрещення Русі-України. З цієї нагоди в Києві проходитиме Синод єпископів УГКЦ і тут будуть наші владики з цілого світу. Крім того, ми очікуємо багато гостей зі Східних Католицьких Церков Європи і глав Єпископських конференцій Латинських Церков із різних країн».

Освяченню передуватиме нічне чування молоді. Після Літургії на березі Дніпра відбудеться освячення води й відновлення хресних обітів.

З ОСТАННІХ ПОДІЙ

ВЕРХОВНА РАДА ЯК ГОТЕЛЬ

І на середу ударівці заночували у Верховній Раді. Серед них – і народні обранці з Прикарпаття. Нагадаємо, таким чином вони мають намір завадити роботі парламенту, допоки не буде запроваджена система персонального голосування «Рада-3».

А ЧОМУ НЕ ОРДЕНОМ ЮДИ?

Президент Росії Владімір Путін нагородив народних депутатів від Партії реґіонів Сергія Ківалова, Вадима Колесниченка, Олега Царьова та Дмитра Шенцева, а також депутата Верховної Ради 6-го скликання Юрія Болдирєва медаллю Пушкіна за значний внесок у збереження та популяризацію російської мови та культури за кордоном. Власне, за знищення української мови. Їм би пасував орден Юди.

Є НА ЧОМУ ВЧИТИСЬ

114-та Івано-Франківська бриґада тактичної авіації прийняла в стрій два навчально-тренувальних літаки «Л-39», або, як їх ще називають, «Альбатроси». За роки незалежності ці літаки зарекомендували себе як надійні і якісні авіаційні тренажери. Тому і вирішили ввести їх у склад повітряних бриґад як засіб для практичного навчання пілотів. Звичайно, ці літаки будуть нам у нагоді в підготовці та ставленні на крило молодих пілотів, – розповів командир 114-ої бриґади тактичної авіації полковник Сергій Голубцов. Наявність таких літаків у штаті бриґади дозволить відпрацьовувати на практиці такі завдання, як пошук і перехоплення повітряних цілей, їх класифікація, примушення до посадки порушників повітряного кордону на безпечний аеродром та багато інших.

Обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
24 ЛЮТОГО 15.00
Народний дім «ПРОСВІТА»
Для нашої малечі до 12 років –дитяча дискотека «Щасливе дитинство»

Обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
24 ЛЮТОГО 17.00
Народний дім «ПРОСВІТА»
«Кому за 40…»

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 5,93 грн.,
на півроку – 22,83 грн.,
на рік – 44,46 грн.

НАШІ СВЯТА

ЗНАЙМО БІЛЬШЕ

(Поч. на 1 стор.)

Всім відомо, що мова – це перша ознака нації, пошана до себе. Любов до рідної мови знаходимо у повчаннях Святого Письма. «Написано: не хлібом самим буде жити людина, але кожним Словом Божим» (Лк., 4, 4).

Святий Павло у Першому посланні до корінтян пише:

«У Церкві говоріть тільки зрозумілою мовою!

Як говорить хто чужою мовою, той не людям говорить, а Богові, бо ніхто його не розуміє і він духом говорить таємне (14, 2).

Як говорить хто чужою мовою, той будує тільки самого себе, а хто пророкує, той Церкву будує (14, 4).

А тепер, як прийду я до вас, говорити буду чужою мовою, то який вам пожиток зроблю, коли не поясню вам чи то відкриттям, чи знанням, чи пророцтвом, чи наукою (14, 6).

Бо навіть і речі бездушні, що звук видають, як сопілка чи лютня, коли б не видавали вони різних звуків – як пізнати б тоді, що бринить або грає? (14,7).

Бо коли сурма звук невиразний дає, хто до бою готуватись буде? (14, 8).

Так і ви, коли мовою не подаєте зрозумілого слова, – як пізнати, що кажете? (14, 9).

Як багато, наприклад, різних мов є на світі, – і жодна у них не без значення (14, 10).

Бо коли я молюся чужою мовою, то молиться дух мій, а мій розум – без плоду (14, 14).

Ну то що ж? Буду молитися духом, буду молитися й розумом, співатиму духом і співатиму й розумом (14, 15).

Але в Церкві волію п'ять слів зрозумілих сказати, щоб і інших навчити, аніж десять тисяч слів чужою мовою (14, 19).

То що ж, браття? Коли сходитесь ви, то кожен із вас псалом має, має науку, має мову, об'явлення має, має вияснення, – нехай буде все це на збудування! (14, 26).

Твоє слово – світильник для моєї ноги, то світло для стежки моєї (Пс. 119, 105).

А митрополит Іларіон (Іван Огієнко) говорив: «Мова – то серце народу: гине мова – гине й народ. Гине мова – гине й історія як історія окремого народу. Хто цурається своєї рідної мови, – той у саме серце ранить свій народ. Той веде його до смерті!»

РІДНА МОВА В ОСЕРЕДКАХ

Ну що б, здавалося, слова…
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує!..

Тарас Шевченко

Рідну мову у навчальних закладах вивчають значно ширше, ніж звичайне виконання програм. Багато вчителів рідної мови, зокрема просвітян, привертають увагу до питань історії нашої мови, її походження, розвитку й місця серед мов світу в наші дні. За збереження і розвиток багатства нашої мови, її барвистості добрих слів заслуговують всі вчителі української мови та літератури всіх навчальних закладів. Ми згадуємо лише небагатьох із них, зокрема активістів-просвітян.

Так, вчитель української мови та літератури СШ № 25 Василь Костюк (директор – Роман Дощак) є активним учасником і переможцем у загальноміських просвітянських конкурсах з питань мови, історії, мистецтва, а за місцем роботи ініціює проведення літературно-музейних композицій, конкурсів, декламацій, присвячених ювілеям українських письменників.

Сумлінна робота з питань рідного слова, наголошення на багатстві й мелодійності нашої мови за сприяння голів осередків і керівників проводиться у школах № 1 (голова осередку – Марія Тимків, директор – Любов Мурга), № 7 (голова – Орися Войницька, директор – Марія Попович), № 16 (голова – Марія Путько, директор – Микола Івануляк), школі-інтернаті № 1 (голова – Оксана Туранська, директор – Василь Підручний), інтернаті-ліцеї для обдарованих дітей (голова – Наталія Дойонко, директор – Іван Рачій), медичному університеті (голова – Марія Гуцол, ректор – Микола Рожко), Центрі ПТО № 1 (заступник голови – Галина Гриців, директор – Богдан Казимирів), ВПУ-21 (голова – Віра Кубарич, директор – Василь Микитюк), автомобільному ліцеї (голова – Юрій Пилипів, директор – Іван Гуцул), державному коледжі технологій і бізнесу (голова – Галина Куцин, директор – Софія Томенчук).

Завдання осередків «Просвіти» навчальних закладів, промислових підприємств, зв'язківців, торговельних центрів, держустанов – допомогти кожному, хто хоче вивчити чи збагатити свої знання з української мови, нам усім – не бути байдужими до зневаги українського слова.

Наталія СИНИЦЯ,
відповідальний секретар
ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка,
Марія ТУРЧИН, Богдан СУШЕВСЬКИЙ,
члени Правління МО ВУТ «Просвіта»

ДО ПЕРВНІВ

ПРАМАТІР МОВ СВІТУ

НОЙ ГОВОРИВ УКРАЇНСЬКОЮ

Історична доля української мови дивує своїми зиґзаґами: то ми окультурюємо Ойкумену, то бумеранґові хвилі збурюють і затоплюють українство в морях націоналізації. Коли римляни завоювали греків та суміжні племена (перед тим троянець Еней переформатував культурно-культову парадигму земель майбутньої імперії, на кілька століть раніше від братів-близнюків заснував поселення на місці майбутнього Рима), то задля збагачення латини взяли за взірець мову одного з поневолених народів – русинів-расенів, синів сонця Ра (етрусків) які, на думку деяких учених, прийшли з Наддніпрянщини. Московський письменник Василій Аксьонов уважає, що російській мові треба пригорщами черпати з української, щоб не змертвіти остаточно – очевидно, тому, що «язик» цей штучний, роботизований і, на відміну від живої української, не настільки вироблений, точний та образний.

Ці теорії і практики – не нові. Наш великий письменник Микола Гоголь збагатив російську не тільки українською лексикою, а й перетягнув у неї ледь не весь український синтаксис. І тут немає дива, бо українська мова, за твердженням великого мовознавця й філософа мов Олександра Потебні, сягає неміряних історичних глибин: старожитнім колядкам (теперішнім віншувальним щедрівкам), на думку «апостола правди і науки», понад сорок тисяч років. Справді, такі образно вимовні, гармонійно ідеальні та магічно виразні мовні архетипи неможливо укласти на порожньому місці й водномить. Християнські проповідники Кирило й Методій створили нову слов'янську абетку, взявши за основу солунський діалект (на спадкоємність якого, до речі, претендують чехи та болгари). Нова «староболгарська мова» стала чимось на зразок слов'янського есперанто. Згодом ця далека від досконалості говірка набула книжного статусу під назвою церковнослов'янської мови. Звісно ж, до того дірявого міха кожний народ вливав своє вино – елементи живих мов: лексичні, стилістичні, синтаксичні…

Можливо, якби цей процес не гальмувався, всі книжні варіанти української та інших мов поступово наблизилися б до усного мовлення, яке тисячоліттями побутувало в широких верствах населення кожного з народів. Однак в умовах Російської імперії нормальне формування й побутування кожної мови та її зближення з живим мовленням штучно стримувалися силовими методами. Треба було не одного таланту і врешті геніального Тараса Шевченка, щоб розірвати узи книжності, яку ще Ісус Христос зближав із фарисейством. Щоправда, книжність теж буває різна. За найновішими дослідженнями, наші предки спричинились до створення найдавнішої міжнародної літературної мови – санскриту. Він має багато розгалужень: буддійський, джайнський, відійський. Якби видати словник справжньої відійської мови, ми здивовано констатували б, що це стара українська, але навіть у класичному (уніфікованому, літературному) санскриті не менше сімдесяти відсотків слів з українським корінням.

Що й казати: мови мелодійнішої, багатшої некраденими лексичними, стилістичними, понятійно-образними, синонімічними скарбами – годі віднайти! Воно й не дивно: українська мова, яка дала життя всім сучасним мовам індоєвропейської або ж індоарійської групи мов, має (без зайвого прикрашання) надзвичайно ніжний звуковий аромат, бо плекалася з великою любов'ю у щирому й правдивому серці орія, анта, сколота, сармата, русина, українця – усе це синонімічні етноніми на позначення нашого народу в різні історичні епохи.

Автор «Універсальної історії писемності» Ґеральд Харман (Гарман) стверджує, що найдавніша писемність виникла за дві-три тисячі років до шумерської у серці Європи. Археолог Марія Гімбутас (литовка, мешканка США) доводить, що найбільш давня культура світу сформувалась на території Західної України, Середнього Дунаю, Південної Адріатики та східної частини Балкан. Отож українські зорі світять на світових обширах Ойкумени, а не «яфетичні… на українському хуторі», як мимоволі примарилось Миколі Марру, вченому, котрий упритул наблизився до історичної справедливості, поставивши в один ряд мови світових «братів» – прасемітські (Сим), прахамітські (Хам) та кавказько-українсько-яфетичні (Яфет). Звичайно, Марр сказав не все. Українська мова не тільки давніша за інші індоєвропейські – це мова допотопна, мова Ноя, одна із прамов, від якої пішли чи після якої сформувались кавказько-яфетичні, прахамітські й прасемітські групи мов. Звідси її вимовність, виробленість, співучість. Одним із доказів первородності прамови є префікс най-, який означає ступінь якості, тобто старовинності: Ной (най)-давніша. Чи префікс зберіг ім'я Ноя, чи ім'я Ной пішло від українського префікса – факт доконаний: Ной і най – споріднені! Роль префіксів у нашій мові неповторно універсальна. Префікс роз-, що означає розвиток чогось, є навіть у стійких синкретичних пракоренях: розмова – розвиток мови; розум – розвій ума; розкіш – розвій коша, розбудова людських взаємин у спільноті; кошмар – смерть коша.

Як відомо, перетворенням природи відає і сприяє світло. Недаремно Бог відділяв його від темряви! В українській мові є слова разящий, разити, раз-у-раз, якраз, відразу. Хліб грубого помолу, щойно раз пересіяний на решеті, теж називають разовим і вважають сонячним, здороводайним. Тому й квант сонячної енерґії, разовий викид плазми, сонячний пульсар я називаю РАЗ, бо ж без нього неможлива життєва імпровізація. Отож раз-роз – прямо дотичні до сонця Ра, похідні від нього. Звідси й «разом». Між іншим, з тих (від тих!) відійських часів життєтворних куль і кіл, кошів і каш й пракорінчик «віди» (знання), який перейшов частково у префіксний, передкореневий пласт сучасної української лексики.

Завершімо цю коротеньку розвідку, чи пак мандрівку генетичними хащами прамови, найбезпосереднішим доказом прадавності українських префіксів – їх об'єднуючою короною – кореневим прапрефіксом-ядром -пра-пру-при-пар-пир-пре-пер-про-прі: правда (пра-віда), праник, пращур, прадід, праща, прапор (прапара синього і жовтого, які при поєднанні дають зелений колір життя), прут, пруг, прудкий, природа, призьба, привид, примха, пара, пирій, престол, Перун, проба, проща, простір, просо, промінь, Прокіп, Пріся, пріч, прісно, прірва… Санскритське «пра» – повний, завершений (цілісний), виконаний. «Прана» (пра-най, або те, що перед усім) – світова енерґія; «пура» – в старі часи. «Пурана» – древній. «Пуруша» – чоловік, герой, рід людський, душа, світовий дух, божество (уособлення чоловічого начала). «Пра» позначає давність, першість, відддаленість на хтозна-яку часовіддаль. «При» – близькість, наближеність (природа, причілок, призьба). «Пре» – вищий ступінь, якісна характеристика чогось (премудрість).

Ось так зійшлися братні префікси після довгих блукань у нашій підсвідомості признатись українській Матері у своєму синівстві. Короткою була їхня розмова. Попереду – нові мандри: розвій най-пра-енерґії, її лінґвістичне втілення в культурному контексті Краю, котре обов'язково виведе нас на битий шлях цивілізованих націй.

Богдан ЧЕПУРКО

АГІЙ!

АЛЕГОРІЯ «ЛУКОМОР'Я»

Маємо щось робити з цим фактом – міністр Дмітрій Табачнік. Так, саме Дмітрій Табачнік, відповідно до його російськозаповітної культурної аури й постійного жвавого піклування за «страженну» долю російської мови в Україні. Його бачення постійної загрози українській російськомовності давно нервує націоналістів і дає тему дослідникам – соціальним психологам. Державна служба – справа серйозна і не зовсім личить міністрові бавитися у лінґвістичні фобії-амури й розважати пересмішників парадоксальною публіцистикою про галичан і націоналістів.

У наш інформаційний час російську, англійську чи німецьку мови молоде покоління сприймає раціонально і без пієтету. А Дмітрій Табачнік конче хоче прищепити українській молоді рудиментальний пієтет до російської. Інакше б він не назвав оголошений Всеукраїнський конкурс російської мови дивною назвою «Лукомор'є». Незаанґажованому чиновникові ніколи не спало б на думку якось особливо назвати тривіальний конкурс на найкраще вивчення однієї з поширених мов у занедбаному кутку планети. Вочевидь, привчає молодих громадян України сприймати цю мову не як мову комунікації, а як щось рідніше мови держави. А в старшого покоління слово Лукомор'є моментально відновлює у пам'яті завчений пушкінський вірш про вченого кота на золотому ланцюгу.

Казка породжує алегорію сучасного безпросвітнього «пакращання» для кожного. Живемо, як у казці – чим далі, тим страшніше. Українське Лукомор'є – це наша електоральна трагікомедія, нагода з гумором посміятися над собою і тими, яких ми обрали й ще оберемо.

Ось стоїть на березі українського електорального моря той самий зелений дуб із золотою «цепурою»! Там – Кіт Невчений на цепу. Піде праворуч – мовить про Європу, піде ліворуч – пісня про Москву. Такі дива! Там Лєший бродить (і не один) коридорами влади. Русалка там сидить і, може, не одна, високо на гіллях влади. Із синього електорального моря поважно виходять на ладну твердь не 33, а багато більше богатирів-нардепів. Із ними дядько Чечет-Чорномор! Там на устелених доріжках сліди з манадатами людей… Богатирі-нардепи в Рік Чорної Змії линяють шкурою демократії і моментально перетворюються на джинів – рабів голосувальної кнопки. Чаклують всі, сідлаючи трибуну, мов ступу Баба Яга! Там перевиборами пахне. Там олігарх «над златом чахнєт» і «русскім міром» дико пахне. Лиш нас у цій байці немає і туди не хочеться. Ми – народ з Дідом і Бабою. Чекаємо дива – пакращання життя від Золотої рибки. Та це вже інша казка і закінчується вона невтішно – про розбите податками корито.

Тут відомий автор не втримався б: «Ай Табачнік, ай да сукін син! Таку алегорію підштовхнув!» За такі жарти з українцями його тепер ніхто з посади не зніме й не посадить. «Хто його посадить, він же – пам'ятнік!» – сказав би інший відомий персонаж фільму тих часів. А чому б ні – живий пам'ятник совковій добі, коли українців навчали ненавидіти український буржуазний націоналізм і застрашили любити та відмінно знати російську мову.

А може, краще мати такого міністра, який – за вивчення всіх потрібних мов і за любов до однієї мови держави Україна? Та в цій українській казці про Лукомор'є майже ніколи не буває не навпаки. Влада не має почуття гумору, говорить на тільки їй зрозумілій мові і її адепти виховують українських дітей відчуженими від нас і держави. Нам залишається одне – відверто сміятися їм у вічі, якщо все інше їх не діймає, бо скоро має заговорити замучена Кобила Української Освіти свою сакраментальну фразу: «Не туди б'єш, Дмітрій!»

Тим часом нам співчувають навіть жителі Анголи. А на думку професора Інституту досліджень славістики Віденського університету Міхаеля Мозера, сучасна українська влада здійснює згубну для держави й суспільства мовну політику. «Табачник зробив усе можливе, щоб скоротити використання української мови і сприяти використанню російської замість неї. Це стосується до+шкільного, шкільного, і університетського викладання, а також – випуску підручників або процедури вступних іспитів. Табачник продовжує заперечувати саме існування української нації, навіть бувши міністром України», – пише професор Мозер.

«Вирішальним фактором стане реакція всіх громадян України: тих, хто говорить тією мовою, якою хоче, але приймає статус української як державної мови країни й прихильні до неї і тих, чиєю мовою є українська і чия лояльність до їхньої мови має вирішальне значення», – наголосив науковець.

Тобто врешті-решт усе залежить від кожного з нас – чи ми говоритимемо скрізь українською і чи вимагатимемо відповіді мовою держави.

Володимир ФЕРЕНЦ

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ

У польській «Газеті Любуській» надрукований спогад уродженця Маріямполя Станіслава Обача (1926 р. н.) «То – чудо світу, то – частинка раю…». Автор пише, що хоче нагадати те, про що пам'ятає: «хочу коротко описати мою родинну місцевість Маріямпіль у повіті Станиславівським, давня Галичина…» Гадаємо, ця оповідь буде цікавою для нинішніх маріямпільчан і всіх краян.

ТО – ЧУДО СВІТУ, ТО – ЧАСТИНКА РАЮ...

БОЖА РУКА КАРАЄ

Мої батьки народились за австрійських часів. У ці часи був звичай, що люди у вільний час сходилися на розмови. Хоч тяжко працювали, бо машин не було, все робили вручну, жнивували – серпами, але любилися і на «пльотки» був час. Жінки приходили з куделями, пряли прядиво, лляне та конопляне, з якого по хатах ткали полотно.

Чоловіки сходилися покурити, побалакати. Було радісно. Не так, як тепер. Як справедливо хтось сказав: заросли стежки до сусіда.

Розмовляли про страхи, духи, війни і про татар. Мовилося й про панщину, яку ліквідували й на згадку про її знищення у 1848 р. на околиці села встановили хрест.

Люди тричі на тиждень мусили йти працювати в маєток пана, але за те не платили жодних податків і були звільнені від військової повинності. Вихваляли австрійські часи: в крамницях були низькі ціни, була свобода слова, кожен народ мав рівні права.

У школі навчання велось польською мовою. Молились за цісаря, тому що це був наш цісар. Бабця пам'ятала слова молитви: «Боже помагай, Боже охороняй цісаря і наш край». У школі теж молилися за цісаря, а в костелі співали молитовну пісню «Боже Отче, твої діти плачуть… Польща залита сльозами, воскреси її, Боже».

У тих розмовах старші чули від своїх батьків про мордування панів (своїми, польськими, розбійниками). Австрійська влада бунтувала цих опришків, щоби знищували польську інтеліґенцію, тому що вона намовляла, щоб вигнати австріяків з Польщі. Дитиною слухав чимало тих оповідань, багато забув.

Усі стверджували, що ніде в світі нема такого прекрасного, чистого й здорового міста як Маріямпіль. Місто розкинулось на високій горі, звідки – вид на багато кілометрів. У долині – швидкоплинний Дністер омиває місто. Листяні ліси, чисте повітря. Багатьом так сподобався Маріямпіль, що з різних околиць Польщі перед війною, в 1938 році, навіть із Ґданська, на відпочинок і лікування маріямпільським повітрям приїхали гарцери та інші. Перед війною влада планувала побудувати тут санаторій. Знамениті були тут пам'ятки в старому парафіяльному костелі, в замку. Як співається у польській пісні, «замок той – чудо світу, яким хвалитись хоче навіть столиця не одного краю. Так, це чудо світу, скажу – частина раю… Переправу охороняв Дністер, який пливе, як лук. Найближча гора заросла буком, а зі сторони міста – широкий рів, так що на замок ніхто не пхав носа».

Але, однак, австріяки на цім місці витяли до ноги польське військо, яке після битви вступило до міста. Було це 1809 року після битви під Рашином. Князь Йосиф Понятовський покинув Варшаву, повернув частину військ до Галичини, одна з його частин зайняла місто.

ІСУСЕ, МАРІЄ, РЯТУЙТЕ!

З історичних джерел довідуємось, що час заснування Маріямполя – 1691 рік. Заснував місто гетьман Станіслав Яблоновський. Існує багато леґенд про початки Маріямполя. В парафіяльних книгах є запис про існування містечка, яке називалось «Боже видіння». Воно було знищене татарами. Леґенди кажуть правду, бо до наших днів біля дороги, яка веде до Галича, була брама. А ми знаємо з давніх часів, що при в'їзді до міста були брами й через них впускали купців.

Найстаріша леґенда оповідає, що на гетьмана Яблоновського, який об'їжджав свої маєтності, напали татари. Втікаючи, скочив у Дністер. Та коли був близько до берега, кінь не зміг на нього вискочити. Гетьман був близький до смерті, бо його переслідували. У розпачі вигукнув: «Ісусе, Маріє, рятуйте мене!» І кінь вискочив. На згадку про цю подію назвав містечко по лівій стороні від Єзуполя, разом із замком, Маріямполем. Побудував оборонний замок з пивницями, де ховалися люди. Дотепер є в'їзна брама й велика долина перед нею. Напевно, був і розвідний міст. На гербі міста – Мати Божа з Дитятком, а внизу – герб Яблоновських.

Гетьман Яблоновський мав у замку військо, зване гусарами. Жоден ворог не вдерся до

Маріямпільська Мати Божа з маленьким Ісусом (образ нині знаходиться у костелі міста Вроцлав (Польща))

замку, і татари назвали Яблоновського чортом. Тому що, йшовши на війну з образом Матері Божої Маріямпільської, завжди перемагав.

Якось татари хотіли зайняти замок і великою силою відпочивали вночі в лісі. Гусари гетьмана вислідили їх, коли ті спали, й вибили до ноги. Місце це донині називається Заспа.

Парафіяльні записи кажуть, що Яблоновський з образом Матері Божої прибув під Відень зі своїми гусарами швидше, ніж польський король Ян Собеський III. Після перемоги під Віднем лицарі Яблоновського поїхали до Рима й сповістили папу про перемогу. Папа, дякуючи за виграну битву, дав їм мощі св. Віктора, святого лицаря, якому римський імператор відтяв голову за те, що не хотів віддати Божої честі йому.

Парафіяльний костел Святої Трійці в 1740 році спорудив син Яблоновського – Ян. Цей костел був замковою каплицею. Під час Першої світової війни костел був сильно пошкоджений. Князь Ян Яблоновський у 1744 році побудував костел з монастирем для ордену капуцинів. Австрія вигнала капуцинів у 1790 році й віддала монастир сестрам милосердя, а монастирський костел дала наполовину сестрам, а наполовину – русинським греко-католикам. Костел і монастир витримали випробування до сьогодні, хоча перебувають у плачевному стані. Совітська влада після виїзду поляків зруйнувала костел, навіть викидаючи прах монахів. Маріямпільський ринок з давніми будинками – зруйнований, залишився колодязь, у який вкидали тіла святих.

Після Першої світової війни життя в Маріямполі протікало спокійно. Мешкали в містечку три народи, серед яких були шевці, кравці та антиквари. Деякі з них мусили їздити до близьких міст працювати. Маріямпіль мав ґмінний уряд, позичкову касу, пошту, три млини (два водяні, один – з механічним приводом). Монахині опікувалися лікарнею та аптекою, при цьому ліки давали безкоштовно. Тримали також дім для перестарілих і сиротинець.

Була тут прекрасна семикласна школа. Інші містечка могли цьому позаздрити. Тут був гімнастичний зал і зал для трудового навчання, діяв фізичний кабінет. В школі навчалися діти трьох національностей. До дітей на лекції приходили три духовні особи: римо-католицький ксьондз, український священик та жидівський равин.

Був у Маріяполі священик і великий громадський діяч – Маріян Босак, який сказав, що зробить з цього містечка взірцеве громадське село. Їздив навіть до уряду у Варшаву, просив допомоги. Побудував Народний дім, а в ньому – театральну залу й кімнати для праці молодіжних гуртків. Дуже його боліло, що містечко не має де продавати сільськогосподарські продукти. Були гендлярі, переважно жиди, які обдурювали людей. Тому при Народному домі побудував сучасну молочарню, яка скуповувала молоко з усієї округи й виробляла славні масла та сири. Організував магазин рільничої спілки, де можна було продати зерно й купити все, чого прагне душа, навіть матеріал для спорудження будинків. Примусив жида, аби запустив сучасну пекарню, хліб з якої споживали мешканці навколишніх сіл і міст, а діти любили їсти смачні тістечка та медівники.

Священик Босак розпочав будівництво нового костелу на замку. Був уже накритий дахом, але не закінчений, тому що почалася війна. На жаль, костел розібрали до фундаменту.

ВИЖИТИ БУЛО ВАЖКО

1939 рік. У червні я закінчив шостий клас, а у вересні почалася війна. Настав рай для грабіжників. Грабували крамниці, монастир і деяких заможних городян. Бачили ми, як «ліпші люди» втікали до Румунії в прекрасних таксівках. Бачили ми бідних вояків, обдертих і роззброєних. Аж 17 вересня ввійшли до нас совіти. Українці дуже раділи… Нова влада почала роздавати монастирську та парафіяльну землю. Довго не натішилися цією землею, бо навесні мусили її віддати колгоспам. Люди були вбогі, бо не було промисловості.

Була в нас скеля, яка називалася Стрижовіца, з якої після дощу текли масні плями. Ніхто тим не зайнявся, але була це ропа. За селом була друга гірка – біліла в ній прекрасна біла глина – могли б виробляти порцеляну, але чомусь цього не робили. Ми, діти, мусили ходити до школи, але радянської. Змусили нас до комсомолу й понизили школу на рік. На людей наклали великі податки, щоби змусити вступати до колгоспу.

В лютому 1940 року почали масово вивозити людей до Сибіру. Хто був багатшим, або за Польщі був урядником, – став ворогом народу. Їх направляли до примусової праці. В 1941 році до нас прийшли німці. Зробили українську поліцію… Священика М. Босака запросили до ґміни, з якої вже не вернувся, бо його замордували 24 серпня 1941 року. Через два роки трохи втихло, але були лапанки до Німеччини. В 1943 році війна розгорілося наново…

Українці були люди спокійні, жили з поляками в згоді. Були змішані сім'ї. На свята одні до других приходили. Бо українське Різдво Христове – 7 січня. Ходили до костелу, а наші – до церкви. Але після слухання провідників почалося пекло.

30 березня 1944 р. о 2-ій годині ночі присілок Маріямполя Волчковіце запалав. Жило там 300 польських сімей. Жили ми в постійному страху.

В липні 1944 р. втекли німці, прийшли совіти. Мародерства були, але поодинокі.

ДЯКУЮЧИ БОГОВІ, ЖИВЕМО

В 1945 р. навесні нас запросили на зібрання й поінформували, що поляки мусять виїхати, бо Сталін домовився з Америкою та Англією, що наші землі мають бути його, а поляки мусять виїхати на захід або прийняти російське громадянство і залишаться.

Деякі залишилися. Ми залишили поля з зерновими й без нічого виїхали. Люди плакали, брали жменьку землі й не знали, куди нас завезуть. Два тижні мусили чекати на вагони, сидячи на клунках на пероні в Станиславові.

Прийшли вагони з-під вугілля, без даху, повантажилися, хоч була страшна тиснява. Завезли нас до Забжа і змусили викидати речі з вагону, бо наші вагони пішли під наше вугілля для Росії.

Ми отримали польські вагони з-під вугілля. Отож 26 серпня 1945 року виїхали ми зі Станиславова, а привезли нас на землю Любуську 16 жовтня, голодних, змерзлих і «з хробаками» на тілі. Тут також голодували, бо росіяни зернові вимолотили, картоплю викопали, що було після німців. Якось пережили ці труднощі. Дякуючи Богові, живемо, але того, що пережили, не забудемо. А насамперед – не забудемо любого й милого Маріямполя.

Подав ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

ДОЛЯ УКРАЇНОК

…8 грудня 1884 року у Станиславові відбулася подія, яка ознаменувала зародження жіночого руху в Україні: письменниця-демократка Наталія Кобринська зі своїми однодумцями під ідейним впливом Івана Франка організувала Товариство руських (тобто українських – В. М.) жінок. Це був своєрідний протест українського жіноцтва проти існуючого несправедливого ладу, проти суспільної кривди й приниження жінки. Організацією товариства свідомі українки заявили, що вони стають в ряди борців за кращу долю людства.

ЖІНКИ «ПЕРШОГО ВІНКА»

* * *

Співзасновницею «Першого вінка» була і наддніпрянка **Олена Пчілка – Ольга Петрівна Косач з Драгоманових** (1849–1930), донька москвофіла Петра Драгоманова, сестра Михайла Драгоманова й мати Лесі Українки.

Вперше вона заспілкувалася з галича нами ще 1872 року через віденську «Січ» під час повернення з Італії, куди їздила до брата. До речі, основною формою діяльності членів віденської «Січі» була культурологічна діяльність, до якої залучався загал галицьких українців, що на той час побутували й працювали у Відні.

З 1883 р. Олена Пчілка надсилає свої твори до галицьких часописів. Зокрема, у 1884 р. у львівському журналі «Зоря. Письмо літературно-наукове для руських родин» були опубліковані два її твори – оповідання «Пігмаліон» і поезія «Прощання». У цьому ж числі «Зорі» – два поетичні твори її дочки – Лесі Українки: «Конвалія» і «Сафо».

У 80–90-их роках XIX ст. Олена Пчілка була знаною письменницею і громадсько-культурною діячкою на хвилях жіночого руху. Згодом, у 1908–1916 рр., вона редаґує український щотижневий журнал «Рідний край», а для дітей – часопис «Молода Україна». Від 1924 р. – співробітниця Всеукраїнської Академії наук. Її перу належать збірки поезій «Думки-мережанки», повістей і оповідань, перекладів М. Гоголя, альбом «Українські орнаменти», розвідки про колядки, спомини про М. Драгоманова.

А в альманасі «Перший вінок» вона презентувала два своїх вірші – «Перший вінок» і поему на біблійну тему про Дебору – національну героїню юдейського народу й розлоге оповідання «Товаришки» з життя інтеліґенції. В ньому змалювала сучасну їй молодь у часі пробудження жіноцтва Наддніпрянської України до активного громадського життя й прагнення жінок до жертовної праці під кличем «служба народові».

* * *

…Поряд з Оленою Пчілкою на сторінках альманаху виступає і її 15-літня дочка Лариса Косач під літературним псевдонімом **Леся Українка.** А це – її три невеличкі вірші та поема у п'яти частинах «Русалка», сюжет якої молода поетеса взяла з української міфології, яку опрацювали вже раніше Т. Шевченко, А. Міцкевич, О. Пушкін, О. Залеський та інші слов'янські письменники. Однак, як зазначали літературні критики, ця поема Лесі Українки стала цінним причинком до всеслов'янських пісень про русалку.

* * *

…Серед авторів «Першого вінка» – галицька громадська діячка, сестра й соратниця Михайла Павлика, активна пропаґандистка «поступових» і соціалістичних ідей, одна з піонерок жіночого руху в Галичині **Анна Павлик** (1855–1928). Освіту вона здобула самотужки. Завдяки тяжкій праці зарібниці й самоосвіті вона виросла у незламного борця за права людини. І наполегливо працювала на Косівщині й Коломийщині над організацією і просвітою українського селянства. Була членом Русько-української радикальної партії. У 1880 році була заарештована й притягнена (із сестрою Параскою) до суду.

Її перу належить декілька оповідань косівським діалектом із селянського життя та тюремних переживань. Вони друкувалися у «Дзвоні» (Львів) та в женевському журналі «Громада», редаґованому Михайлом Драгомановим, у ч. 4, 1881 р., під загальною назвою «Мої і людські гріхи, а панська і попівська правда».

Долі жінки-робітниці Анна Павлик присвятила одну зі своїх статей в альманасі «Перший вінок»…

Немічною доживала свого віку у Львові. Але жваво цікавилася суспільно-політичним життям Галичини й світу. А свій «маєток» – клаптик поля у рідному Монастириську на Косівщині записала на фундацію дому ім. Михайла Павлика для бідних і немічних письменників.

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ

(Далі буде)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Просвітяни краю вітають з днем народження довголітнього відповідального секретаря Івано-Франківського МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

НАТАЛІЮ СИНИЦЮ.

Зичимо міцного здоров'я та процвітання в усьому, чого торкнеться Ваша рука.

В. о. голови
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ПРОСВІТЯНСЬКА ПАРОСЛЬ

БУЛО ВЕСЕЛО Й ЦІКАВО

Минулої неділі Народний дім «Просвіта» гостинно приймав нашу малечу до дванадцяти років на дитячій дискотеці «Щасливе дитинство». А це, як ми переконались, хлопчики й дівчатка нашого міста, котрі дуже люблять своїх мам і татусів, бабусь і дідусів, котрі щовечора перед сном моляться, відвідують церкву, котрі в школі добре вчаться, добре поводяться вдома, в школі й на вулиці. А також, які вміють і хочуть гарно відпочивати, слухати музику й танцювати. Отож там не тільки танцювали, а й слухали в перерві між танцями різні цікавинки.

Максимко Тимофійчук розповідав казочку про Івасика з Гондурасика. Дениско Винник розказав усім про хліб – коли він з'явився, а Володя Пірус оповів багато цікавого про годинники та квіти.

Діти згадували, які свята ми відзначаємо в лютому. А це – Міжнародний день рідної мови і день народження Лесі Українки. Хтось виявив бажання розказати вірші, які вони знають, й отримав приз. Щоб учасники не сумували, Ксенія Цвірлак розповідала гумористично, смішинки. Софійка Квашин виконала для учасників свята балетний танець. А Дана й Діана Данилюк, Владислав Денега, Софійка Сковронська, Андрій Рубінський та Вікторія Хпема дарували свої пісні, під які теж можна було танцювати.

Тому коли ведуча запитала, чи всім сподобалось на дискотеці, вгору піднісся ліс рук. Наступна дискотека «Щасливе дитинство» запланована на 17 березня.

Михайлина БОДНАР

НУМІЗМАТИ

НОВА МОНЕТА

Введена в обіг срібна пам'ятна монета «До 200-річчя С. Гулака-Артемовського» номіналом 20 гривень.

На аверсі монети розміщені: угорі – малий Державний Герб України, напис півколом НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАНИ, стилізована композиція, у центрі якої зображені на тлі мечеті головні персонажі опери – Одарка та Іван Карась, на передньому плані сільський пейзаж – хати під солом'яними стріхами, тин, мальви; написи – 2013 (праворуч), ДВАДЦЯТЬ ГРИВЕНЬ (унизу півколом).

На реверсі монети в обрамленні стилізованого барокового рослинного орнаменту зображений портрет С. Гулака-Артемовського, який тримає в руці перо, праворуч від нього – герої опери Оксана й Андрій, ліворуч над лірою – жінка, яка уособлює музу співака та композитора, угорі розміщені написи – СЕМЕН ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ (півколом), 200 років.

ВИСТАВКИ

ПОГЛЯД НА СВІТ ЧЕРЕЗ ДУШУ

У зимовий день Юліан Худецький – заслужений лікар України, відомий в Україні нейрохірург, завідувач нейрохірургічного відділення ОКЛ, головний нейрохірург управління охорони здоров'я дарував людям красу природи, яку так вдало і професійно вловлює своїми ясно-небесними очима через об'єктив фотоапарата.

Фотографувати природу почав з хлопчачих літ. І хоч фотоапарат був простий, але тішився кожній вдалій світлині, яка наближала до природи й зберігала відчуті моменти. Шкода, що не передавала кольорів. Юнаком ходив пішки до школи і щораз зупинявся коло річки, вдивлявся у віддзеркалену поверхню, в якій купались сонячні промені й сам хоча б на мить пірнав у глибину, щоб побачити, чи так яскраво виглядає сонце з-під чистої водної прохолоди, в якій вигулькували рибини, шукаючи поживу або ховалися під галькою, або вискакували на поверхню. О як заворожував його цей навколишній світ, що дає снагу, відпочинок і щастя гармонії.

Навіть навчаючись у технічному училищі № 2 на слюсаря й згодом працюючи слюсарем в інструментальному цеху приладобудівного заводу, несучи службу в армії, навчаючись у мединституті завжди горнувся до природи й радіючи ішов на тихе полювання, яке з часом заполонило його.

Юліан Худецький і його роботи

І вже досягши значних успіхів у професії і житті, виховавши дітей, внуків, маючи велику повагу в людей, які вдячні йому за одужання, вирішив поділитися з людьми своїми трофеями, які зібрав у неперевершені фотокартини. Перша виставка, друга, третя, а зараз – четверта. І щоразу друзі, колеги, знайомі й малознайомі відкривають для себе глибини талантів людини, яка більшість свого життя присвятили лікарській справі, а ще – фотографії. Все, що робить Юліан Прокопович, він робить з великою любов'ю до життя, до людей і до себе, поважаючи в собі відповідальність за зроблене.

На відкриття виставки в світлицю обласної універсальної наукової бібліотеки імені Івана Франка прийшло стільки людей, що зала виявилася замалою, але кожен почувався щасливим серед краси картин і в дружній атмосфері. Всі мали що сказати ювілярові, лікареві й митцеві. А директор бібліотеки заслужений бібліотекар України Людмила Бабій навіть не змогла надати слово усім охочим та з приємністю зазначила, що Коломийська районна рада й адміністрація запрошують Юліана Прокоповича з виставкою до Коломиї, а ще пообіцяли, що профінансують випуск альбому фотокартин автора. І про це авторитетно заявив голова Коломийської райдержадміністрації Михайло Негрич.

Всім було приємно, що поруч є такі люди, талановиті у всьому, щирі, відкриті серцем до людей.

Любов ЗОРІНА

МОЛОДЕ-НЕЗЕЛЕНЕ

В ЇЇ ОЧАХ – ОСЯЙНЕ МАЙБУТТЯ

Настусі лише п'ять років, але від неї променить сила життєвої енергії, в її ясних оченятах, мов у дзеркалі, – світлість майбуття і глибина генетичного джерела. Вона обдаровує всіх своєю замріяно-втаємниченою посмішкою і піснею. Бажана, очікувана й заслужена в Бога мамусею Жанною, татком Сергієм, донечка увібрала в серденько, все своє єство музику з родів Зварічуків і Гутіїв.

Ще виколисуючись у маминому лоні, прислухалась до церковних співів, а під музику танців гуцулів вистукувала такти ніженьками, просячись у таночок. Вже в рочок виспівувала мелодії з пісень, вивчала слова, якими заговорила зі світом. Потім були пісеньки «Я – лисичка, я – сестричка» й активні виступи на уроках музики дошкільного закладу «Дзвіночок», школи розвитку дитини «Маленький Ейнштейн». А відтак – приватна балетна школа артистки балету Лариси Медведєвої, естрадна студія відомої композиторки й викладача Лесі Соболевської, уроки класичного вокалу у викладача Тетяни Шиптур.

І перші виступи перед великою незнайомою аудиторією на сценічних майданчиках міста стали успішними. Тож запросили на обласне радіо на передачу «Веселий гармидер». А згодом з'явилась перша вагома перемога – віце-принцеса дитячого конкурсу «Маленька красуня». А нещодавно на пісенному святі з нагоди ювілею вчительки Тетяни Шиптур своїми піснями розчулила не тільки серце ювілярки, а й усіх гостей.

До того ж, Настя чудово малює. Жаль, що не вистачає днів і годин у добі, щоб ходити ще й у художню студію.

Зараз матуся готує донечку до участі в конкурсі релігійної пісні «Пісня серця», присвяченому 1025-річчю хрещення Київської Русі, а також – готує пісню до першого дзвоника в школі. Дуже хоче Настусенька таких пісень, яких ще ніхто не співав, щоб це були її пісні, тому сама собі щось наспівує.

Матуся й татко люблять своє щастячко, загартовують, дають розвиток і виховання. І будемо сподіватись, що вона ще прославить Україну в світі. Благослови, Боже, й оберігай наші юні таланти.

Зорина ФЕРНЕГА

КОНКУРСИ

НОУТБУК – ВЧИТЕЛЕВІ РОКУ

Стартував обласний тур Всеукраїнського конкурсу «Учитель року». За словами начальника головного управління освіти і науки облдержадміністрації Зінаїди Болюк, серед конкурсних випробувань – майстер-клас «Я роблю так», виконання письмової роботи з фаху й методики викладання відповідних навчальних дисциплін, перевірка навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій у практичній діяльності вчителя, вирішення педагогічної ситуації, уроки у навчальних закладах Богородчанського району та Івано-Франківська.

Звання у п'яти номінаціях – «Інформатика», «Фізика», «Французька мова», «Музичне мистецтво», «Російська мова» – виборюють 67 претендентів.

Більшість із них – спеціалісти вищої категорії, з педагогічними званнями «старший учитель» та «вчитель-методист». Переможці обласного туру представлятимуть у відповідних номінаціях Прикарпаття на Харківщині, Дніпропетровщині, Житомирщині, Волині, у Запоріжжі, де буде проходити наступний етап.

Кожен із переможців конкурсу в області отримає у подарунок ноутбук.

ХОЧЕТЕ ВІРТЕ, ХОЧЕТЕ – ПЕРЕВІРТЕ

ЩОБ ШЕЛЕСТІЛО В ГАМАНЦІ

Для того, щоб зароблені гроші любили ваш дім, у день зарплати не можна тратити ані гривні – вся сума повинна переночувати вдома.

Мудреці радять зберігати протягом року велику купюру, яка, як вони стверджують, зарядившись вашою енергією, почне притягувати до себе гроші.

Грошей не буде, коли свистіти в приміщенні, крихти зі столу збирати рукою.

Кажуть, не можна позичати сусідці хліб і сіль – достаток може покинути ваш дім і піти в іншу сім'ю.

Щоб у домі велися гроші, віник треба класти ручкою вниз.

Про підвищення зарплати краще просити в середу.

Не позичайте грошей в понеділок, не зичте у вівторок і не віддавайте позичене у п'ятницю.

Віддавати й позичати треба вранці, будь-які дії з грошима увечері можуть спричинити зубожіння.

Узагалі намагайтесь ніколи не позичати, а частіше давати в борг, так ви програмуєте гроші на те, щоб вони до вас повернулися.

У кишенях одягу, який повішаний на сезон у шафу, залиште дрібні купюри; а ще гроші не люблять порваних кишень або відірваних ґудзиків.

Нехай ніколи гаманець не буде порожнім, нехай у ньому лежить хоча б монетка. Всі купюри повинні розміщатися лицевою стороною до господаря.

В найменшому відділені зберігайте складену трикутником однодоларову купюру.

У гаманці повинна бути «щаслива монетка» (перша зароблена, отримана від гарної людини, від успішної оборудки і т. ін.). Цю монетку не можна тратити, вона – щасливий талісман достатку, бо гроші можуть образитися й не будуть іти в руки.

Виграні, гроші, що прийшли нечесно, гроші, які знайшли, подаровані і т. ін. не повинні затримуватися у вашому гаманці. Роздайте їх потребуючим або негайно витратьте.

Н. Д.

ЛІТА І ДОЛІ

ЮВІЛЕЙ «ЗОЛОТОЇ ОСЕНІ»

Десятилітній ювілей відсвяткував клуб пенсіонерів «Золота осінь» в Івано-Франківську, який діє на базі благодійного фонду «Осінь». Засновником і незмінним керівником клубу є Стефанія Семенишин, колишня викладач фінансів у Галицькій академії, що в обласному центрі.

До цього свята Стефанія Василівна підготувала цікаву зустріч із головою Івано-Франківського суспільно-культурного товариства «Надсяння» Григорієм Керницею і членкинею товариства – Дарією Макарович. Гості розповіли про роковини депортацій українців Холмщини, Надсяння, Лемківщини. Пан Григорій, уродженець міста Ярослав, не вважає ці землі територією Польщі, оскільки вони є історично складеними частинами України й історія їхнього формування сягає княжих часів. І тільки домовленості 1944 року про обмін населенням між СССР і Польщею започаткували процес виселення, в якому крапку поставила операція «Вісла».

В гості на ювілей клубу «Золота осінь» запросили й члена НСПУ – поета, журналіста Івана Гавриловича, поезія якого зворушила присутніх. Гість ніби зробив мініпрезентацію своєї третьої збірки поезії «Ватра на дощі», в якій зібрані вірші від ліричних поезій – до роздумів над долями заробітчан, вірші, в яких поет торкається таких злободенних питань як кар'єризм, заздрість, хабарництво тощо, подарувавши примірник усім присутнім.

За столом у теплій атмосфері господиня клубу Стефанія Семенишин розповіла про створення клубу «Золота осінь». Виник він, як значає пані Стефанія, у 2003 році на базі жіночого клубу «Плеяда», створеного нею ж ще в 1987 році.

У 1995 році «Плеяда» налагодила співпрацю з Міжнародним інститутом США, навчаючи жінок політичній діяльності, даючи основи економіки, етики, дипломатії, що вилилось в те, що одна з членкинь клубу – Ольга Зіняк була обрана головою сільської ради села Міжгір'я Богородчанського району, а Анна Палагіцька – депутатом Тисменицької райради.

Для надання допомоги малозабезпеченим людям і людям пенсійного віку при клубі надавалися безкоштовні послуги сантехніка, електрика, медичної сестри. Діяли при клубі й комп'ютерні курси для дітей з малозабезпечених сімей. Тут займалися також відродженням українських традицій, розпочавши із постановки різдвяних сценок в Івано-Франківській льотній частині.

У 2003 р. жіночий клуб «Плеяда» через фінансові труднощі був реформований у клуб «Золота осінь». Його члени є, перш за все, великими патріотами України, вони знають нашу історію, бережуть народні традиції, переживають за те, якою виросте наша молодь й не плачуть, а співають, колядують, влаштовують зустрічі з цікавими людьми, а влітку відвідують святі місця, зокрема, Гошів, Погоню, Зарваницю, мандрують скелями Довбуша, відпочивають в Яремчі тощо. Бажання втілюють самотужки, збираючи кошти зі своїх пенсій, домовляючись із добрими людьми.

Без уваги не залишається жоден член клубу. Тут іменинників вітають з днем народження, днем ангела, професійними святами. Не винятком був і цей лютневий недільний день – вітання й квіти з нагоди дня народження отримала Віра Проців й дня ангела – Ксенія Бакала. Завершилась зустріч на пісенній ноті – виконанням колядки «Бог предвічний».

Тож бережи, Боже, літа тих, кого ми називаємо літніми людьми, пенсіонерами й зроби осінь їхнього життя золотою, не впускаючи холод самотності в їхні душі, а для цього їм потрібно не так уже й багато – любов і повага від рідних, близьких, знайомих й просто оточуючих, розуміння, добре слово і відчуття потрібності. А для молодих це окупиться сторицею, коли й у їхні душі постукає осінь.

Володимир БАКАЛА,
старший науковий співробітник музею-меморіалу «Дем'янів Лаз»

P. S. Для тих, які бажають вступити чи зацікавилися діяльністю клубу «Золота осінь», – прохання телефонувати за номером 73-10-47 (Стефанія Семенишин).